

Datum
2008-10-27

Dnr
1490-2008

Ronny Lundqvist, Malmö stad
Ronny.lundqvist@malmö.se

Svar på begäran om samråd rörande utvärdering

Du har, i egenskap av personuppgiftsombud, begärt Datainspektionens samråd i en fråga rörande främst elevers utvärdering av sina kurser och program.

I ärendet har i huvudsak följande framkommit. Malmö stad avser att använda ett internetbaserat program, UTV, i syfte att utvärdera verksamheten i stadens skolor. Elever ska ges möjlighet att utvärdera sina kurser och program, men programmet ska även användas för personalenkäter och liknande.

I UTV registreras elevers namn, personnummer, klass och grupp tillhörigheter samt personalens namn och kopplingar till klasser och grupper. Vidare tas den information som skolan har registrerat i schemat med för att hitta relationen mellan kurser och elever.

Enligt uppgift ska personal ha tillgång till sin information, d.v.s. sina unika utvärderingar. Skolledare kommer i sin tur att ha tillgång till all information.

Det internetbaserade systemet UTV administreras av en extern leverantör.

Alla användare har unika användarnamn och vid första inloggningen uppmanas användaren att byta lösenord.

Elever kommer inte att ges möjlighet att utvärdera sina kurser och program genom att göra anteckningar i fritextfält. Ett sådant fritextfält kan dock komma att användas inom ramen för personalenkäter.

Malmö stad avser att lagra uppgifterna i sex terminer (tre läsår). Detta för att ha en fullständig bild över elevernas tid på gymnasieskolan.

Av informationen framgår dessutom att uppgifterna anses utgöra en databas med en strukturerad samling personuppgifter.

Datainspektionens vägledning

Inledningsvis vill Datainspektionen upplysa om att det är den personuppgiftsansvariges uppgift att självständigt och på eget ansvar se till

att behandlingen av personuppgifter följer personuppgiftslagen (PuL). Svaret skall därför inte ses som en uttömmande genomgång av personuppgiftslagen, utan som en vägledning utifrån den information som Malmö stad har lämnat i ärendet.

Eftersom Malmö stad uppger att de aktuella uppgifterna kommer att utgöra en databas med en strukturerad samling personuppgifter konstaterar Datainspektionen att de s.k. hanteringsreglerna i PuL är tillämpliga. Vidare framgår av informationen att Malmö stad inte avser att inhämta samtycke till personuppgiftsbehandlingen, utan istället stödja den på en s.k. intresseavvägning enligt 10 § punkten f) PuL.

Huruvida behandlingen av personuppgifter i UTV är förenlig med PuL eller inte är beroende av flera omständigheter – t.ex. vilka uppgifter som behandlas och vilket skydd (vilken säkerhet) som finns för dessa. Datainspektionen kan därför inte svara entydigt ja eller nej på frågan om UTV är förenlig med PuL, men vill till vägledning för Malmö stad vid den bedömningen särskilt lyfta vissa frågor.

Ändamål med personuppgiftsbehandlingen

I 9 § PuL återfinns ett antal grundläggande villkor som den personuppgiftsansvarige har att leva upp till.

Det ska särskilt lyftas fram att den personuppgiftsansvarige enligt 9 § PuL bl.a. ska se till att

- personuppgifter samlas in bara för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål
- personuppgifter inte behandlas för något ändamål som är oförenligt med det för vilket uppgifterna samlades in
- de personuppgifter som behandlas är adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen
- inte fler personuppgifter behandlas än som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen
- personuppgifter inte bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

Ovanstående innebär bl.a. att Malmö stad redan när uppgifterna samlas in måste ha bestämt för vilket ändamål personuppgiftsbehandlingen inom UTV ska ske. Utifrån ändamålet bör staden sedan avgöra vilka personuppgifter som är nödvändiga att behandla och vilka som inte är relevanta i förhållande till ändamålet. Om ändamålet med behandlingen är kvalitetssäkring får staden inte behandla personuppgifterna för ändamål som är oförenliga med ändamålet kvalitetssäkring.

Frågan om ändamålen för personuppgiftsbehandlingen bör ägnas särskild uppmärksamhet för det fall det är möjligt att använda *fritextfält* i samband med utvärderingar och andra former av enkäter. I syfte att förebygga att enskilda användare i fritextfält registrerar personuppgifter som är oförenliga med ändamålet eller kan uppfattas som stötande eller kränkande,

rekommenderar Datainspektionen att man utfärdar skriftliga anvisningar för vilka uppgifter som är relevanta att registrera i fritextfält. Sådana anvisningar bör även upplysa om hur man ska uttrycka värderande omdömen och att kränkande uttalanden inte är tillåtna.

Personuppgiftsbehandling med stöd av intresseavvägning enligt 10 § punkten f) PuL

Av 10 § PuL följer vissa möjligheter för den personuppgiftsansvarige att behandla personuppgifter utan att ha inhämtat den enskildes samtycke. Enligt punkten f) får personuppgifter behandlas utan samtycke om behandlingen är nödvändig för att ”ett ändamål som rör ett berättigat intresse hos den personuppgiftsansvarige eller hos en sådan tredje man till vilken personuppgifterna lämnas ut skall kunna tillgodoses, om detta intresse väger tyngre än den registrerades intresse av skydd mot kränkning av den personliga integriteten.

Enligt denna punkt kan det således vara möjligt att behandla personuppgifter efter en intresseavvägning. Inom arbetslivet kan en intresseavvägning normalt medföra att det är tillåtet att behandla personuppgifter för att i enlighet med god sed på arbetsmarknaden t.ex. planera, organisera, leda, följa upp verksamheten, kvalitetsbedöma arbetet i stort och mäta individuella prestationer.

Det är dock viktigt att uppmärksamma att om avsikten är att inom UTV behandla personnummer eller personuppgifter som är känsliga enligt PuL måste behandlingen också följa bestämmelserna i 13-22 §§ PuL. Det innebär bl.a. att känsliga personuppgifter aldrig får behandlas enbart med stöd av en intresseavvägning enligt 10 § punkten f.

Publicering m.m. av utvärderingar

Det har i detta ärende inte framkommit några uppgifter som tyder på att de personuppgifter som behandlas inom ramen för UTV ska publiceras eller på annat sätt tillgängliggöras för ett större antal personer. I ärendet informeras om att skolledaren på respektive skola är den ende som har tillgång till all information, medan lärare har tillgång till sina unika utvärderingar.

Datainspektionen vill dock ändå i sammanhanget poängtera att en intresseavvägning inte nödvändigtvis behöver ge stöd för en publicering av uppgifter t.ex. från en utvärdering. Att publicera, eller på annat sätt tillgängliggöra, personuppgifter från t.ex. utvärderingar är att betrakta som ett nytt ändamål i förhållande till det ursprungliga (t.ex. kvalitetssäkring, kvalitetsuppföljning m.m.). Det innebär att en publicering eller ett tillgängliggörande i sin tur behöver stöd i intresseavvägningen för att vara tillåten enligt PuL. Datainspektionen har tidigare uttalat att det är tveksamt om det är förenligt med PuL att utan samtycke göra personuppgifter i kursutvärderingar tillgängliga för många personer inom ett s.k. institutionsadministrativt system.

Information om personuppgiftsbehandlingen

Oavsett om personuppgifter behandlas med stöd av samtycke eller efter en intresseavvägning enligt 10 § punkten f) PuL är den personuppgiftsansvarige skyldig att informera samtliga registrerade om behandlingen. I 23 och 24 §§ PuL framgår när informationen skall lämnas beroende på om uppgifterna samlas in från den registrerade själv eller från någon annan källa än den registrerade.

Informationsplikten enligt 25 § PuL innebär att den registrerade bl. a skall

- ges fullständig information om ändamålen med behandlingen
- informeras om vilka kategorier av uppgifter som skall behandlas
- informeras om vilka som kommer att kunna ta del av uppgifterna
- informeras om rätten att ansöka om rättelse
- informeras om rätten att en gång per kalenderår få ett registerutdrag

Säkerhet vid behandling av personuppgifter

Den personuppgiftsansvarige är enligt PuL skyldig att vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas. Åtgärderna ska enligt 31 § 1 st PuL åstadkomma en säkerhetsnivå som är lämplig med beaktande av tekniska möjligheter, kostnader, risker med behandlingen samt hur känsliga uppgifterna är.

I ärendet har framkommit att UTV ska tillhandahållas över Internet. Inloggning ska ske genom användarnamn och lösenord.

Om UTV kommer att omfatta känsliga personuppgifter enligt 13 § PuL eller uppgifter som kan anses integritetskänsliga, t.ex. för att de omfattas av sekretess eller rör enskildas personliga förhållanden, får dessa lämnas ut via Internet endast till identifierade användare vars identitet är säkerställd med en teknisk funktion som asymmetrisk kryptering, exempelvis e-legitimation, engångslösenord eller motsvarande. Dessutom ska känsliga personuppgifter vara krypterade vid överföring.

Personuppgiftsbiträdesavtal

I ärendet har framkommit att UTV administreras av en extern leverantör. Om detta innebär att Malmö stad anlitar en extern leverantör för driften av systemet och lagringen av uppgifterna, måste staden träffa ett avtal med den externa leverantören (personuppgiftsbiträdet) om hur personuppgifterna får behandlas (ett s.k. personuppgiftsbiträdesavtal). I avtalet ska, enligt 30 § PuL, särskilt föreskrivas att biträdet får behandla personuppgifterna bara i enlighet med instruktioner från den personuppgiftsansvarige. Vidare ska den personuppgiftsansvarige förvissa sig om att biträdet kan genomföra de säkerhetsåtgärder som måste vidtas och även se till att biträdet verkligen vidtar åtgärderna.

Särskilt om gallring av personuppgifter

I 9 § punkten i) PuL anges att personuppgifter inte får bevaras under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen. För offentlig verksamhet finns särskilda bestämmelser för bevarande av allmänna handlingar, t.ex. i arkivlagen. Bestämmelsen i PuL hindrar inte att man arkiverar allmänna handlingar. Det är dock lämpligt att utvärderingar och enkäter, om de utgör allmänna handlingar, omfattas av Malmö stads arkiv- och gallringsföreskrifter.

För att se till att personuppgifter gallras när de inte längre behövs, är det viktigt att ta fram skriftliga rutiner och anvisningar för bevarande och gallring. Sådana rutiner ska även omfatta de personuppgifter som leverantörer hanterar för den ansvariges räkning.

Övrig information

På Datainspektionens hemsida finns ytterligare information som kan vara relevant att ta del av, bl.a. följande.

Samråd rörande utvärdering av forskares insatser:

<http://www.datainspektionen.se/personuppgiftsombud/samradsyttranden/Omdomen-om-forskare/>

Samråd rörande publicering av kursutvärderingar på universitet:

<http://www.datainspektionen.se/personuppgiftsombud/samradsyttranden/Webbpublicering-av-kursutvarderingar/>

Datainspektionens information om informationssäkerhet:

<http://www.datainspektionen.se/Documents/faktablad-informationssakerhet.pdf>

Datainspektionens informationsbroschyr om intresseavvägning enligt personuppgiftslagen:

<http://www.datainspektionen.se/Documents/faktabroschyr-intresseavvagning.pdf>

Med detta svar avslutas ärendet.

Patrik Sundström
Datainspektionen

Kopia till:

Edward.jensinger@malm.se